

The Holy See

VIAGGIO APOSTOLICO DEL SANTO PADRE FRANCESCO

IN TURCHIA

(28-30 NOVEMBRE 2014)

**ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΤΕΡΑ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ.
30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2014**

Chiesa Patriarcale di San Giorgio, Istanbul

Domenica, 30 novembre 2014

[Multimedia]

Παναγιώτατε, αγαπητέ αδελφέ Βαρθολομαίε , πολλές φορές, ως αρχιεπίσκοπος του Μπουένος Αιρες, συμμετείχα στη θεία Λειτουργία τον ορθοδόξων κοινοτήτων εκείνης της πόλης, αλλά ευρισκόμενος σήμερα σε αυτήν την Πατριαρχική Εκκλησία του Αγίου Γεωργίου επι τη εορτή του αγίου Αποστόλου Ανδρέα του Προτοκλήτου και αδελφού του αγίου Πέτρου, προστάτου του Οικουμενικού Πατριαρχείου, είναι πράγματι μιά ιδιαίτερη χάρη που ο Κύριος με αξίωσε.

Το να συναντηθούμε, και να κοιτάξει ο ένας το πρόσωπο του αλλου, το να ανταλλάξουμε τον ασπασμό της ειρήνης, το να προσευχηθούμε ο ένας για τον αλλο, αποτελούν ουσιαστικές διαστάσεις της πορείας εκείνης προς την αποκατάσταση της πλήρους κοινωνίας προς την οποία τείνουμε. Όλα αυτά προηγούνται και συνοδέουν σταθερά εκείνη την αλλη ουσιαστική διάσταση αυτής της πορείας που είναι ο θεολογικός διάλογος. Ένας αυθεντικός διάλογος είναι πάντα μεταξύ προσώπων με ένα όνομα, με μία οψη, με μία ιστορία, και όχι μόνο ανταλλαγή ιδεών.

Αυτό ισχύει προ πάντων για μας τους χριστιανούς, γιατί για μας η αλήθεια είναι το πρόσωπο του Ιησού Χριστού. Το παράδειγμα του αγίου Ανδρέα ο οποίος μαζί με ένα αλλο μαθητή δέχθηκε την πρόσκληση του Θείου διδασκάλου: «έρχεσθε και όψεσθε» και « έμειναν παρ αυτώ την ημέραν εκείνην» (Ιω, 1, 39), μας δεικνύει με σαφήνεια ότι η χριστιανική ζωή είναι μιά προσωπική εμπειρία, μιά μεταβάλλουσα συνάντηση με Εκείνον που μας αγαπά και θέλει να μας σώσει. Ακόμα και το

χριστιανικό κήρυγμα μεταδίδεται χάρη σε πρόσωπα που αγαπούν το Χριστό, τα οποία δεν μπορούν να μη μεταδώσουν την χαρά της αγάπης και της σωτηρίας. Ακόμα μια φορά το παράδειγμα του αποστόλου Ανδρέα είναι διαφωτιστικό. Αφού ακολούθησε το Χριστό εκεί που κατοικούσε και συνομίλισε μαζί του « ευρίσκει ούτος πρώτον τον αδελφόν τον ίδιον Σίμωνα και λέγει αυτώ: ευρήκαμεν τον Μεσσίαν, - ο εστιν μεθερμηνευόμενον Χριστόν - ήγαγεν αυτόν προς τον Ιησούν » (Ιω 1, 40-42). Είναι πάντως φανερόν ότι ούτε ο διάλογος μεταξύ των χριστιανών μπορεί να ξεφύγει απο αυτή τη λογική της προσωπικής συνάντησης.

Δεν είναι τυχαίο λοιπόν ότι η πορεία συμφιλίωσης και ειρήνης μεταξύ καθολικών και ορθοδόξων εγκαινιάσθηκε, κατα κάποιο τρόπο απο μια συνάντηση, απο ενα ασπασμό μεταξύ των σεβασμίων προκατόχων μας, του Οικουμενικού Πατριάρχου Αθηναγόρα και Παπα Πάυλου του έκτου προ πενήντα ετών στα Ιεροσόλυμα, γεγονός που η Παναγιωτητά Σας και εγώ θελήσαμε πρόσφατα να μνημονεύσουμε με τη νεα συνάντηση μας στην πόλη όπου ο Κύριος Ιησούς Χριστός απέθανε και ανέστη.

Για μιά ευτυχή σύμπτωση, αυτή η επίσκεψη μου γίνεται αρκετές μέρες μετά απο τον εορτασμό της 50 επετείου της έκδοσης του Διατάγματος της δεύτερης συνόδου του Βατικανού *Unitatis redintegratio* για την αναζήτηση της ενότητας όλων των χριστιανών. Πρόκειται για ενα θεμελιώδες κείμενο με το οποίο ανήχθηκε ενας νέος δρόμος για την συνάντηση μεταξύ των καθολικών και των αδελφών των άλλων Εκκλησιών και εκκλησιακών κοινοτήτων.

Ιδιαίτερα με αυτό το διάταγμα η Καθολική Εκκλησία αναγνωρίζει ότι οι Ορθόδοξες Εκκλησίες «έχουν αληθινά μυστήρια και κυρίως, δυνάμει της αποστολικής διαδοχής, την Ιεροσύνη και την Ευχαριστία, δια μέσου των οποίων παραμένουν ακόμα ενωμένες μαζί μας με στενότατους δεσμούς» (n.15). Εν συνεχεία, αναφέρεται ότι για να διαφυλάξουν πιστά την πληρότητα της χριστιανικής παράδοσης, και για να φέρουν εις πέρας την συμφιλίωση των χριστιανών ανατολής και δύσεως είναι ύψιστης σημασίας να διατηρηθεί και να υποστηριχθεί η πλουσιότατη παρακαταθήκη των Εκκλησιών της ανατολής, όχι μόνο σε ότι αφορά τις λειτουργικές και πνευματικές παραδόσεις, αλλά επίσης την κανονική τάξη που θέσπισαν οι άγιοι Πατέρες και οι Σύνοδοι, η οποία τάξη ρυθμίζει τον βίο αυτών των Εκκλησιών (βλ. n. 15 -16).

Φρονώ σημαντικό να επισημάνω τον σεβασμό αυτής της αρχής ως ουσιαστικής και αμιβαίας προϋπόθεσης για την αποκατάσταση της πλήρους κοινωνίας, που δεν σημαίνει υποταγή του ενός στον άλλο, ουτε αφομίωση, αλλά μάλλον αποδοχή όλων των δωρεών που ο Θεός έδωσε στον καθένα για να φανερώσει σε ολόκληρο τον κόσμο το μέγα μυστήριο της σωτηρίας πραγματοποιηθέν απο τον Κύριον Ιησούν Χριστόν δια μεσου του Παναγίου Πνεύματος. Θέλω να διαβεβαιώσω τον καθένα απο σας ότι για να φθάσουμε στον αναζητούμενο σκοπό της πλήρους κοινωνίας, η Καθολική Εκκλησία δεν προτίθεται να επιβάλλει καμμία απαίτηση, παρά μόνον εκείνη της ομολογίας της κοινής πίστεως, και ότι είμαστε έτοιμοι να αναζητήσουμε απο κοινού υπο το φώς της διδασκαλίας της Αγίας Γραφής και της εμπειρίας της πρώτης χιλιετίας, τους τρόπους με τους οποίους να εξασφαλισθεί η αναγκαία ενότητα της Εκκλησίας στις σημερινές

συνθήκες: το μόνο πράγμα που η Καθολική Εκκλησία επιθυμεί και εγώ αναζητώ ως Επίσκοπος Ρώμης "της Εκκλησίας της προκαθημένης της αγάπης", είναι η κοινωνία με τις Ορθόδοξες Εκκλησίες. Μια τέτοια κοινωνία θα είναι πάντα καρπός της αγάπης «που εκκέχεται εν ταις καρδίαις ημών δια πνεύματος αγίου του δοθέντος ημίν» (Ρωμ 5,5), αγάπης αδελφικής που δίνει έκφραση στο πνευματικό και υπερβατικό δεσμό που μας ενώνει ως μαθητές του Κυρίου.

Μέσα στο σημερινό κόσμο υψώνονται έντονες φωνές που δεν μπορούμε να μην ακούσουμε και που ζητούν απο τις Εκκλησίες μας να βιώσουμε μέχρι το βάθος το ότι είμαστε μαθητές του Κυρίου Ιησού Χριστού.

Η πρώτη απ αυτές τις φωνές είναι εκείνη των πτωχών. Μέσα στον κόσμο υπάρχουν παρα πολλές γυναίκες και άνδρες που υποφέρουν λόγω σοβαρής κακής διατροφής, λόγω αυξημένης ανεργίας, λόγω υψηλού ποσοστού νέων χωρίς εργασία, και λόγω αυξησις κοινωνικού αποκλεισμού, που μπορεί να οδηγήσει σε εγκληματικές πράξεις μέχρι την επιστράτευση τρομοκρατών. Δεν μπορούμε να παραμείνουμε αδιάφοροι μπροστά στις φωνές αυτών των αδελφών ανδρών και γυναικών. Αυτοί μας ζητούν όχι μόνο να τους δώσουμε υλική βοήθεια, αναγκαία σε τέτοιες καταστάσεις, αλλά κυρίως να τους βοηθήσουμε να υπερασπίσουν την αξιοπρέπια τους ως ανθρώπινα πρόσωπα, εις τρόπον ωστε να μπορέσουν να ξαναβρούν τις πνευματικές ενέργειες για να ανανύψουν και να καταστούν προταγωνιστές της ιστορίας τους. Επι πλέον μας ζητούν να αγωνιστούμε υπο το φώς του Ευαγγελίου ενάντια στα θεσμικά αίτια της φτώχειας: της ανησότητας, της έλλειψης μιας αξιοπρεπούς εργασίας, της έλλειψης γης και κατοικίας, της άρνησης των κοινωνικών και εργασιακών δικαιωμάτων. Ως χριστιανοί καλούμαστε να κατατροπώσουμε απο κοινού την παγκοσμιοποίηση εκείνης της αδιαφορίας που σήμερα φαίνεται να έχει την υπεροχήν και να οικοδομήσουμε ενα νεο πολιτισμό αγάπης και αλληλεγγύης.

Μια δεύτερη δυνατή φωνή που ακούγεται δυνατά είναι εκείνη των θυμάτων των συγκρούσεων σε τόσα μέρη του κόσμου. Τη φωνή αυτή ακούμε να αντοιχεί πολύ καλά απο εδώ, γιατί σε πολλά κοντινά έθνη υπάρχουν σκληρά και απάνθρωποι πόλεμοι. Σκέπτομαι με βαθιά θλίψη τα θύματα της απάνθρωπης και παράλογης απόπειρας, που αυτές τις μέρες έχει προσβάλλει τους μουσουλμάνους, οι οποίοι προσεύχονταν στο τζαμί στο Κανο, Νιγηρίας. Το να ταραζέται η ειρήνη ενός λαού, το να διαπράττεται η να επιτρέπεται καθε είδος ιδιαίτερα σε βάρος ασθενών και απροστάτευτων προσώπων είναι ενα βαρύτατο αμάρτημα κατα του Θεού, γιατί σημαίνει μη σεβασμό της εικόνας του Θεού που είναι στον άνθρωπο. Η φωνή των θυμάτων των συγκρούσεων μάς ωθεί να προχωρίσουμε το συντομώτερο στην πορεία της συμφιλίωσης και της κοινωνίας μεταξύ καθολικών και ορθοδόξων. Εξ άλλου, πως μπορούμε να κηρύξουμε αξιόπιστα το ευαγγέλιο της ειρήνης που έρχεται απο τον Χριστό εάν μεταξύ μας συνεχίζουν να υπάρχουν ανταγωνισμοί και αντιδικίες; (Βλ. Paolo VI, Esort. ap. *Evangelii nuntiandi*, 77).

Μια τρίτη φωνή που μας καλεί είναι εκείνη των νέων. Σήμερα δυστυχώς υπάρχουν τόσοι νέοι που ζούν χωρίς ελπίδα, νικημένοι απο την απογοήτευση και την καρτερική αποδοχή. Πολλοί νέοι επίσης υπό την επίδραση της επικρατούσης κουλτούρας αναζητούν τη χαρά στην κατοχή των

υλικών αγαθών και την συγμηαίων συγκινήσεων. Οι νέες γενιές δεν θα μπορέσουν ποτέ να αποκτήσουν την αληθινή σοφία και να διατηρήσουν ζωντανή την ελπίδα εαν εμείς δεν θα είμαστε ικανοί να αξιοποιήσουμε τον αυθεντικό ουμανισμό που πηγάζει απο το ευαγγέλιο και απο την χιλιετή εμπειρία της Εκκλησίας. Είναι ακριβώς οι νέοι - σκέπτομαι για παράδειγμα τους πάμπολλους νέους, ορθοδόξους καθολικούς και προτεστάντες που συναντονται στις διεθνής συναντησεις που οργανώνει η κοινότητα του Ταιζέ - είναι αυτοί που σήμερα μας πιέζουν να κάνουμε βήματα μπροστά προς την πλήρη κοινωνία. Και αυτό όχι επειδή αγνοούν την σημασία των διαφορών που ακόμα μας χωρίζουν, αλλά γιατί ξέρουν να βλέπουν μακριά - ξέρουν να βλέπουν μακριά. Είναι ικανοί να διαβλέπουν το ουσιαστικό που ήδη μας ενώνει, που είναι πολύ Αγιώτατε.

Παναγιώτατε, αγαπητέ αδελφέ, πολυαγαπημένε αδελφέ, είμαστε ήδη εν πορεία, εν πορεία προς την πλήρη κοινωνία και ήδη μπορούμε να βιώσουμε σημαντικά σημεία μιας πραγματικής ενότητας, έστω και αν αυτή είναι ακόμα μερική. Είναι βέβαιοι οτι στο μακρό αυτό δρόμο είμαστε ενισχυμένοι απο την μεσητεία του αποστόλου Ανδρέου και του αδελφού του Πέτρου, θεωρούμενοι απο την παράδοση ως υδριτές των εκκλησιών της Κωνσταντινουπόλεως και Ρώμης. Επικαλούμενοι απο τον Θεόν το μεγάλο δώρο της πλήρους ενότητος και την ικανότητα να το δεχθούμε στις ζωές μας. Και μη ξεχάσουμε ποτέ να προσευχόμεθα οι μόν για τους δέ.